

STOSOWANIE PRAWA

STOSOWANIE PRAWA

„Sformalizowane działanie kompetentnych organów władzy publicznej o charakterze czynności konwencjonalnej, polegające na podejmowaniu i realizacji decyzji władczych, indywidualnych i konkretnych na podstawie abstrakcyjnych i generalnych norm prawnych”

RODZAJE

Stosowanie dyspozycji normy prawnej

Stosowanie sankcji

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, Wstęp do prawoznawstwa, op. cit., s. 204.

STOSOWANIE PRAWA

IDEOLOGIE STOSOWANIA PRAWA

Całokształt postulatów i ocen wskazujących sposób podejmowania decyzji w indywidualnej i konkretnej sprawie przez dany organ publiczny

Ideologia decyzji związanej

Ideologia decyzji swobodnej

Ideologia decyzji racjonalnej i praworządnej

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, Wstęp do prawoznawstwa, op. cit., s. 205.

STOSOWANIE PRAWA

IDEOLOGIA DECYZJI ZWIĄZANEJ

Jest typowa dla systemów prawnych kultury kontynentalnej

Głosi, że każda decyzja zapadająca w procesie stosowania prawa powinna być bezwarunkowo oparta o treść normy prawnej, która sama w sobie nie podlega ocenie organu stosującego prawo

Ustawy jako wyraz woli parlamentu są aktami normatywnymi, które wiążą wszystkie organy państwa oraz jego obywatele, w tym władzę sądowniczą, która jest „ustami ustawy”.

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, Wstęp do prawoznawstwa, op. cit., s. 205.

STOSOWANIE PRAWA

IDEOLOGIA DECYZJI SWOBODNEJ

Wartości naczelne w procesie stosowania prawa: celowość, skuteczność, treściowo rozumiana sprawiedliwość

Zakłada niedoskonałość systemu prawnego:

niejednoznaczność przepisów prawnych

częste odsyłaniem do ocen i reguł pozaprawnych

przepelnianie języka prawnego wyrażeniami nieostrymi i niejasnymi

występowanie w aktach prawnych norm sprzecznych

występowanie luk w prawie

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, Wstęp do prawoznawstwa, op. cit., s. 205.

STOSOWANIE PRAWA

IDEOLOGIA DECYZJI RACJONALNEJ I PRAWORZĄDNEJ

Zakłada prawotwórczą działalność sądów i organów administracji publicznej

Zasadnicze znaczenie mają akty prawa stanowionego, jednak przy uwzględnieniu oceny postanowień prawa obowiązującego oraz zakazie orzekania wbrew tym postanowieniom

Organ stosujący prawo może i powinien szukać różnych celów i ideałów, jednak tylko takich, które są wyrażone w prawie stanowionym oraz przy uwzględnieniu założeń racjonalności prawodawcy

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, Wstęp do prawoznawstwa, op. cit., s. 206-207.

STOSOWANIE PRAWA

MODELE STOSOWANIA PRAWA

RODZAJE

MODEL SĄDOWY

MODEL ADMINISTRACYJNY

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, Wstęp do prawoznawstwa, op. cit., s. 206-207.

STOSOWANIE PRAWA

SĄDOWY MODEL STOSOWANIA PRAWA

Art. 45. 1. Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd.

Art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

Art. 175. 1. Wymiar sprawiedliwości w Rzeczypospolitej Polskiej sprawują Sąd Najwyższy, sądy powszechnie, sądy administracyjne oraz sądy wojskowe.

Art. 175 ust. 1 Konstytucji RP.

STOSOWANIE PRAWA

SĄDOWY MODEL STOSOWANIA PRAWA

Art. 177. Sądy powszechnie sprawują wymiar sprawiedliwości we wszystkich sprawach, z wyjątkiem spraw ustawowo zastrzeżonych dla właściwości innych sądów.

Art. 178. 1. Sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawiśli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom.

Art. 177 i art. 178 ust. 1 Konstytucji RP.

STOSOWANIE PRAWA

SĄDOWY MODEL STOSOWANIA PRAWA

POZYCJA USTROJOWA SĘDZIEGO W ŚWIETLE KONSTYTUCJI RP

jest funkcjonariuszem publicznym

jest niezawisły i nieusuwalny

jest funkcjonariuszem władzy sądowniczej

jest powoływany na czas nieoznaczony przez Prezydenta, na wniosek KRS

nie może być bez uprzedniej zgody sądu określonego w ustawie pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności

nie może być zatrzymany lub aresztowany chyba, że został ujęty na gorącym uczynku przestępstwa i jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania

Por. T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, Wstęp do prawoznawstwa, op. cit., s. 207-208.

STOSOWANIE PRAWA

SĄDOWY MODEL STOSOWANIA PRAWA

CECHY

bezstronność sędziego w postępowaniu dowodowym

niezawisłość sędziego przy podejmowaniu decyzji

sędzia podlega tylko Konstytucji oraz ustawom

postępowanie sądowe jest kontradyktoryjne

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, Wstęp do prawoznawstwa, op. cit., s. 208.

STOSOWANIE PRAWA

ADMINISTRACYJNY MODEL STOSOWANIA PRAWA

Zasada praworządności i
legalności

„Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa”.

art. 7 Konstytucji RP oraz art. 6 i art. 7 k.p.a.

Za: E. Ochendowski, op. cit., s. 38.

STOSOWANIE PRAWA

ADMINISTRACYJNY MODEL STOSOWANIA PRAWA

Zasada legalizmu

Art. 7. Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa.

Art. 7 Konstytucji RP.

STOSOWANIE PRAWA

ADMINISTRACYJNY MODEL STOSOWANIA PRAWA

Zasada praworządności

Art. 6. Organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa.

Art. 7. W toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli.

Art. 6-7 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

ADMINISTRACYJNY MODEL STOSOWANIA PRAWA

POLEGA NA:

zagwarantowaniu przez ustawy wykonywania administracji publicznej przez powołane do tego organy

zapewnieniu prawidłowych relacji pomiędzy organami AP a obywatelami oraz pomiędzy samymi organami

wykonywaniu administracji wyłącznie na podstawie obowiązującego prawa

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, Wstęp do prawoznawstwa, op. cit., s. 209.

STOSOWANIE PRAWA

ADMINISTRACYJNY MODEL STOSOWANIA PRAWA

CECHY

jedną ze stron postępowania jest organ administracji

postępowanie administracyjne nie jest kontradykcyjne

stosowanie prawa odbywa się w oparciu o ustawowe reguły proceduralne, przy uwzględnieniu dyrektyw oraz poleceń służbowych i organizacyjnych

organ administracji nie jest niezawisły

organ administracji działa przede wszystkim w interesie publicznym, a w drugiej kolejności w „słusznym interesie obywatela”

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, Wstęp do prawoznawstwa, op. cit., s. 209.

STOSOWANIE PRAWA

STOSOWANIE PRAWA

ETAPY

Wybór przepisu będącego podstawą rozstrzygnięcia

Interpretacja wybranego przepisu prawnego

Udowodnienie faktów

Subsumcja

Ustalenie konsekwencji prawnych danego zachowania

Wykonanie decyzji organu państwowego

STOSOWANIE PRAWA

ETAPY STOSOWANIA PRAWA

Wybór przepisu będącego podstawą rozstrzygnięcia

po uwadze brany jest tylko jeden przepis

**należy dokonać wyboru jednego przepisu
spośród kilku istniejących**

**organ stosujący prawo powinien zmierzać do wydania
decyzji nie tylko zgodnej z prawem, ale również właściwej lub
społecznie pożądanej**

**Prawidłowy wybór przepisu nie jest wyborem łatwym,
mechanicznym, lecz jest uwarunkowany czynnikami o
charakterze oceniającym**

J. Nowacki. Z. Tobor, Wstęp do prawoznawstwa..., op. cit., s. 207-208.

STOSOWANIE PRAWA

ETAPY STOSOWANIA PRAWA

Interpretacja wybranego przepisu prawnego

dotyczy ustalenia znaczenia wybranego przepisu prawnego

należy przeprowadzić interpretację wybranego przepisu prawa tylko w takim zakresie, w jakim jest ona potrzebna do wydania decyzji

powinna być też przeprowadzona wykładnia danego przepisu prawa, czyli ustalenie za pomocą dyrektyw interpretacyjnych znaczenia i zakresu zwrotów zawartych w tym przepisie

J. Nowacki. Z. Tobor, Wstęp do prawoznawstwa..., op. cit., s. 208.

STOSOWANIE PRAWA

ETAPY STOSOWANIA PRAWA

Udowodnienie faktów

etap stosowania prawa związany z zebraniem materiału dowodowego o danym fakcie, z którym wybrany wcześniej i odpowiednio zinterpretowany przepis wiąże skutki prawne

Art. 7. W toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli.

Art. 80. Organ administracji publicznej ocenia na podstawie całokształtu materiału dowodowego, czy dana okoliczność została udowodniona.

Art. 7 i art. 80 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE WYJAŚNIAJĄCE

DOWODY

§ 4. Fakty powszechnie znane oraz fakty znane organowi z urzędu nie wymagają dowodu. Fakty znane organowi z urzędu należy zakomunikować stronie.

Art. 77 § 4 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE WYJAŚNIAJĄCE

ŚRODKI DOWODOWE NAZWANE

dokumenty

zeznania świadków

opinie biegłych

oględziny

przesłuchanie strony, gdy zostały
wyczerpane środki dowodowe lub z powodu
ich braku pozostały niewyjaśnione fakty
istotne dla rozstrzygnięcia sprawy

R. Kędziora, Ogólne postępowania administracyjne..., op. cit., s. 213.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE WYJAŚNIAJĄCE

DOWÓD Z DOKUMENTÓW

polskie dokumenty urzędowe

zagraniczne dokumenty urzędowe

dokumenty prywatne

M. Wierzbowski (red.), Postępowanie administracyjne..., op. cit., s. 112-113.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE WYJAŚNIAJĄCE

DOKUMENT PRYWATNY

dokument wystawiony przez osobę prywatną

**oświadczenie wiedzy lub woli pochodzące od podmiotu prywatnego, a nie
od podmiotu państwowego/samorządowego**

w rozumieniu KPA dokument niebędący dokumentem urzędowym

**stanowiący jedynie dowód tego, że osoba która go wystawiła złożyła
oświadczenie w nim zawarte**

A. Hernas, Świadectwo energetyczne w postępowaniu administracyjnym, [w:] Energia i budynek, Nr 03 (58)/2012, s. 30-31 oraz M. Wierzbowski (red.), Postępowanie administracyjne..., op. cit., s. 113.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE WYJAŚNIAJĄCE

DOKUMENT URZĘDOWY

ma zwiększoną (pełną) moc dowodową jeśli został sporządzony w przepisanej formie, przez upoważnione do tego w drodze przepisów organy państowe, w zakresie ich kompetencji

stanowi dowód tego, co zostało w nim urzędowo stwierdzone

wolno przeprowadzić dowód przeciwko treści tego dokumentu w przypadku podejrzenia, że treść ta została umyślnie lub nieumyślnie sfałszowana

nie można jednak kwestionować tego dokumentu, gdy nie można obalić jego treści

A. Hernas, Świadectwo..., op. cit., s. 30-31.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE DOWODOWE

DOKUMENTY URZĘDOWE

- ❖ **Zaświadczenie** – to czynność materialno – techniczna, rodzaj dokumentu urzędowego, który potwierdza (nie zmienia) określone fakty lub stan prawny. Może natomiast zmieniać sytuację faktyczną strony poprzez dostarczenie jej środka dowodowego.
- ❖ **Oświadczenie** – to środek dowodowy dopuszczalny tylko w sytuacji, gdy przepis prawa nie wymaga urzędowego potwierdzenia określonych faktów lub stanu prawnego w drodze zaświadczenia właściwego organu administracji. (za: M. Wierzbowski (red.), Postępowanie administracyjne..., op. cit., s. 114-115)

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE DOWODOWE

ODPIS DOKUMENTU

Art. 76a. § 1. Jeżeli dokument znajduje się w aktach organu lub podmiotu, o którym mowa w art. 76 § 1 lub 2, wystarczy przedstawić urzędowo poświadczony przez ten organ lub podmiot odpis lub wyciąg z dokumentu. Organ administracji publicznej zażąda udzielenia odpisu lub wyciągu, jeżeli strona sama uzyskać ich nie może. Gdy organ uzna za konieczne przejrzenie oryginału dokumentu, może wystąpić o jego dostarczenie.

Art. 76a KPA.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE DOWODOWE

DOWÓD Z ZEZNAŃ ŚWIADKÓW

Art. 82. Świadkami nie mogą być:

- 1) osoby niezdolne do spostrzegania lub komunikowania swych spostrzeżeń;
- 2) osoby obowiązane do zachowania w tajemnicy informacji niejawnych na okoliczności objęte tajemnicą, jeżeli nie zostały w trybie określonym obowiązującymi przepisami zwolnione od obowiązku zachowania tej tajemnicy;
- 3) duchowni co do faktów objętych tajemnicą spowiedzi.

Art. 82 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE DOWODOWE

PRAWO ODMOWY ZEZNAŃ W CHARAKTERZE ŚWIADKA

Art. 83. § 1. Nikt nie ma prawa odmówić zeznań w charakterze świadka, z wyjątkiem małżonka strony, wstępnych, zstępnych i rodzeństwa strony oraz jej powinowatych pierwszego stopnia, jak również osób pozostających ze stroną w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli. Prawo odmowy zeznań trwa także po ustanieniu małżeństwa, przysposobienia, opieki lub kurateli.

§ 4. Mediator nie może być przesłuchany w charakterze świadka co do faktów, o których dowiedział się w związku z prowadzeniem mediacji, chyba że uczestnicy mediacji zwolnią go od obowiązku zachowania tajemnicy mediacji.

Art. 83 § 1 i § 4 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE DOWODOWE

PRAWO ODMOWY ODPOWIEDZI

§ 2. Świadek może odmówić odpowiedzi na pytania, gdy odpowiedź mogłaby narazić jego lub jego bliskich wymienionych w § 1 na odpowiedzialność karną, hańbę lub bezpośrednią szkodę majątkową albo spowodować naruszenie obowiązku zachowania prawnie chronionej tajemnicy zawodowej.

Art. 83 § 2 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE DOWODOWE

DOWÓD Z OPINII BIEGŁEGO

Art. 84. § 1. Gdy w sprawie wymagane są wiadomości specjalne, organ administracji publicznej może zwrócić się do biegłego lub biegłych o wydanie opinii.

Art. 84 § 1 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE DOWODOWE

OGŁĘDZINY

Art. 85. § 1. Organ administracji publicznej może w razie potrzeby przeprowadzić oględziny.

§ 2. Jeżeli przedmiot oględzin znajduje się u osób trzecich, osoby te są obowiązane na wezwanie organu do okazania przedmiotu oględzin.

Art. 85 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE DOWODOWE

USTALENIE PRAWDY MATERIALNEJ

§ 2. Podstawę wszelkich rozstrzygnięć powinny stanowić prawdziwe ustalenia faktyczne.

Art. 3 § 2 KPK.

Art. 7. W toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli.

Art. 7 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE DOWODOWE

DOMNIEMANIE FAKTYCZNE

Art. 154. § 1. Domniemywa się, że mury, płoty, miedze, rowy i inne urządzenia podobne, znajdujące się na granicy gruntów sąsiadujących, służą do wspólnego użytku sąsiadów. To samo dotyczy drzew i krzewów na granicy.

Art. 154 § 1 KC.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE DOWODOWE

DOMNIEMANIE PRAWNE

§ 4. W sprawach mniejszej wagi organ administracji publicznej może nie żądać pełnomocnictwa, jeśli pełnomocnikiem jest członek najbliższej rodziny lub domownik strony, a nie ma wątpliwości co do istnienia i zakresu upoważnienia do występowania w imieniu strony.

Art. 33 § 4 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE DOWODOWE

DOMNIEMANIE PRAWNE

Art. 43. W przypadku nieobecności adresata pismo doręcza się, za pokwitowaniem, dorosłemu domownikowi, sąsiadowi lub dozorcy domu, jeżeli osoby te podjęły się oddania pisma adresatowi. O doręczeniu pisma sąsiadowi lub dozorcy zawiadamia się adresata, umieszczając zawiadomienie w oddawczej skrzynce pocztowej lub, gdy to nie jest możliwe, w drzwiach mieszkania.

Art. 43 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE DOWODOWE

DOMNIEMANIE PRAWNE

Art. 76. § 1. Dokumenty urzędowe sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy państwowego w ich zakresie działania stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo stwierdzone.

Art. 76 § 1 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

ETAPY STOSOWANIA PRAWA

SUBSUMPCJA

Zakwalifikowanie danego przypadku do zachowania określonego przez przepisy prawa.

Art. 231.

- § 1. Samoistny posiadacz gruntu w dobrej wierze, który wzniósł na powierzchni lub pod powierzchnią gruntu budynek lub inne urządzenie o wartości przenoszącej znacznie wartość zajętej na ten cel działki, może żądać, aby właściciel przeniósł na niego własność zajętej działki za odpowiednim wynagrodzeniem.

Art. 231 § 1 k.c.

STOSOWANIE PRAWA

ETAPY STOSOWANIA PRAWA

Ustalenie konsekwencji prawnych danego zachowania

Sposoby oznaczenia konsekwencji prawnych zachowań w przepisach:

jednoznaczne ustalenia następstw prawnych danego faktu

ogólne wyznaczenie granic konsekwencji prawnych danego czynu

rodzaj konsekwencji prawnych

górną lub dolną granicą danego rodzaju konsekwencji

górną i dolną granicą danego rodzaju konsekwencji

STOSOWANIE PRAWA

§ 2. Jeżeli sprawca rozboju posługuje się bronią palną, nożem lub innym podobnie niebezpiecznym przedmiotem lub środkiem obezwładniającym albo działa w inny sposób bezpośrednio zagrażający życiu lub wspólnie z inną osobą, która posługuje się taką bronią, przedmiotem, środkiem lub sposobem,
podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

Art. 280 § 2 k.k.

Art. 206. Kto zawiera małżeństwo, pomimo że pozostaje w związku małżeńskim,
podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 206 k.k.

Art. 211a. Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, zajmuje się organizowaniem adopcji dzieci wbrew przepisom ustawy,
podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Art. 211 lit. a k.k.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE ODWOŁAWCZE

PODSTAWA ODWOŁANIA

BŁĄD CO DO PRAWA

BŁĄD CO DO FAKTU

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, Wstęp do prawoznawstwa, op. cit., s. 218.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE ODWOŁAWCZE

ŚRODKI ZASKARŻENIA

ZWYCZAJNE

Odwołanie od decyzji organu pierwszej instancji

NADZWYCZAJNE

Skarga kasacyjna

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, Wstęp do prawoznawstwa, op. cit., s. 218.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE ODWOŁAWCZE

DWUINSTANCYJNOŚĆ POSTĘPOWANIA

Art. 15. Postępowanie administracyjne jest dwuinstancyjne, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Art. 15 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE ODWOŁAWCZE

DWUINSTANCYJNOŚĆ POSTĘPOWANIA

Art. 127. § 1. Od decyzji wydanej w pierwszej instancji służy stronie odwołanie tylko do jednej instancji.

§ 2. Właściwy do rozpatrzenia odwołania jest organ administracji publicznej wyższego stopnia, chyba że ustawa przewiduje inny organ odwoławczy.

Art. 127 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE ODWOŁAWCZE

ODWOŁANIE – WYMOGI FORMALNE

Art. 128. Odwołanie nie wymaga szczególnego uzasadnienia. Wystarczy, jeżeli z odwołania wynika, że strona nie jest zadowolona z wydanej decyzji. Przepisy szczególne mogą ustalać inne wymogi co do treści odwołania.

Art. 128 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE ODWOŁAWCZE

ODWOŁANIE – WYMOGI FORMALNE

Art. 132. § 1. Jeżeli odwołanie wniosły wszystkie strony, a organ administracji publicznej, który wydał decyzję, uzna, że to odwołanie zasługuje w całości na uwzględnienie, może wydać nową decyzję, w której uchyli lub zmieni zaskarżoną decyzję.

Art. 132 § 1 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE ODWOŁAWCZE

ODWOŁANIE – WYMOGI FORMALNE

Art. 17. Organami wyższego stopnia w rozumieniu kodeksu są:

- 1) w stosunku do organów jednostek samorządu terytorialnego – samorządowe kolegia odwoławcze, chyba że ustawy szczególne stanowią inaczej;
- 2) w stosunku do wojewodów – właściwi w sprawie ministrowie;
- 3) w stosunku do organów administracji publicznej innych niż określone w pkt 1 i 2 – odpowiednie organy nadzędne lub właściwi ministrowie, a w razie ich braku – organy państowe sprawujące nadzór nad ich działalnością;
- 4) w stosunku do organów organizacji społecznych – odpowiednie organy wyższego stopnia tych organizacji, a w razie ich braku – organ państowy sprawujący nadzór nad ich działalnością.

Art. 17 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE ODWOŁAWCZE

ODWOŁANIE – WYMOGI FORMALNE

Art. 129. § 1. Odwołanie wnosi się do właściwego organu odwoławczego za pośrednictwem organu, który wydał decyzję.

Art. 129 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

STRONA I PODMIOTY NA PRAWACH STRONY

DEFINICJA STRONY

Art. 28. Stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawy lub obowiązek.

Art. 28 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

STRONA I PODMIOTY NA PRAWACH STRONY

PODMIOTY NA PRAWACH STRONY

organizacja społeczna

prokurator

Rzecznik Praw Obywatelskich

Rzecznik Praw Dziecka

Organy Inspekcji Ochrony Środowiska

R. Kędziora, Ogólne postępowania administracyjne..., s. 80-87.

STOSOWANIE PRAWA

POSTĘPOWANIE ODWOŁAWCZE

ODWOŁANIE – PODMIOTY UPRAWNIONE

osoby mające interes prawny w postępowaniu zakończonym decyzją lub w postępowaniu odwoławczym

reprezentant strony

przedstawiciel organizacji społecznej, dopuszczonej do udziału w postępowaniu

prokurator oraz Rzecznik Praw Obywatelskich – gdy brali udział w postępowaniu administracyjnym w pierwszej instancji

J. Borkowski, [w:] B. Adamiak, J. Borkowski, Postępowanie administracyjne i sądowoadministracyjne, Warszawa 2007, s. 273.

STOSOWANIE PRAWA

NADZWYCZAJNE ŚRODKI ZASKARŻENIA

Art. 173. § 1. Od wydanego przez wojewódzki sąd administracyjny wyroku lub postanowienia kończącego postępowanie w sprawie, z wyłączeniem przypadków, o których mowa w art. 58 § 1 pkt 2–4, art. 161 § 1 oraz art. 220 § 3, przysługuje skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

§ 2. Skargę kasacyjną może wnieść strona, prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców lub Rzecznik Praw Dziecka po doręczeniu im odpisu orzeczenia z uzasadnieniem.

Art. 173 u.p.p.s.a.

STOSOWANIE PRAWA

SKARGA KASACYJNA-WYMOGI FORMALNE

- Podstawą wniesienia skargi kasacyjnej może być:
 - naruszenie prawa materialnego przez jego błędą wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie;
 - naruszenie przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy.
- Skarga kasacyjna powinna być sporządzona przez:
 - adwokata lub
 - radcę prawnego lub
 - prokuratora lub
 - notariusza lub
 - radcę Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa lub
 - profesora lub doktora habilitowanego nauk prawnych, będącego stroną, jej przedstawicielem lub pełnomocnikiem lub
 - jeżeli skargę kasacyjną wnosi prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich lub Rzecznik Praw Dziecka lub
 - doradcę podatkowego – w sprawach obowiązków podatkowych i celnych oraz w sprawach egzekucji administracyjnej związanej z tymi obowiązkami,
 - rzecznika patentowego – w sprawach własności przemysłowej. (art. 174 -175 u.p.p.s.a.)

STOSOWANIE PRAWA

WYROK NSA

Art. 185. § 1. Naczelnego Sądu Administracyjnego w razie uwzględnienia skargi kasacyjnej uchyla zaskarżone orzeczenie w całości lub w części i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania sądowi, który wydał orzeczenie, a gdyby sąd ten nie mógł rozpoznać jej w innym składzie innemu sądowi.

Art. 185 § 1 u.p.p.s.a.

STOSOWANIE PRAWA

WYROK NSA

Art. 188. Naczelnego Sądu Administracyjnego w razie uwzględnienia skargi kasacyjnej, uchylając zaskarżone orzeczenie, rozpoznaje skargę, jeżeli uzna, że istota sprawy jest dostatecznie wyjaśniona.

Art. 188 u.p.p.s.a.

STOSOWANIE PRAWA

WYROK NSA

Art. 190. Sąd, któremu sprawa została przekazana, związany jest wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Naczelnego Sądu Administracyjnego. Nie można oprzeć skargi kasacyjnej od orzeczenia wydanego po ponownym rozpoznaniu sprawy na podstawach sprzecznych z wykładnią prawa ustaloną w tej sprawie przez Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Art. 190 u.p.p.s.a.

STOSOWANIE PRAWA

WYKONANIE ORZECZEŃ SĄDOWYCH

Art. 286. § 1. Po uprawomocnieniu się orzeczenia sądu pierwszej instancji kończącego postępowanie akta administracyjne sprawy zwraca się organowi administracji publicznej, załączając odpis orzeczenia ze stwierdzeniem jego prawomocności. Zarządzenie o zwrocie akt może wydać referendarz sądowy.

§ 1a. Przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli akta administracyjne sprawy są prowadzone w postaci elektronicznej. Organowi administracji publicznej doręcza się odpis orzeczenia ze stwierdzeniem jego prawomocności.

Art. 286 u.p.p.s.a.

STOSOWANIE PRAWA

ZOBOWIAZANIA Z CZYNÓW NIEDOZWOLONYCH W DZIAŁALNOŚCI ADMINISTRACJI

PODSTAWY PRAWNE

Art. 77. 1. Każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej.

2. Ustawa nie może nikomu zamknąć drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw.

Art. 77 Konstytucji RP.

STOSOWANIE PRAWA

ZOBOWIAZANIA Z CZYNÓW NIEDOZWOLONYCH W DZIAŁALNOŚCI ADMINISTRACJI

PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE

Art. 417. § 1. Za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawa wykonująca tę władzę z mocy prawa.

Art. 417 § 1 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

ZOBOWIAZANIA Z CZYNÓW NIEDOZWOLONYCH W DZIAŁALNOŚCI ADMINISTRACJI

ODPOWIEDZIALNOŚĆ SOLIDARNA

§ 2. Jeżeli wykonywanie zadań z zakresu władzy publicznej zlecono, na podstawie porozumienia, jednostce samorządu terytorialnego albo innej osobie prawnej, solidarną odpowiedzialność za wyrządzoną szkodę ponosi ich wykonawca oraz zlecająca je jednostka samorządu terytorialnego albo Skarb Państwa.

Art. 417 § 2 KPA.

STOSOWANIE PRAWA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA

RODZAJE

ODPOWIEDZIALNOŚĆ DELIKTOWA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KONTRAKTOWA

W. Czachórski, Zobowiązania..., op. cit., s. 197.

STOSOWANIE PRAWA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA

Art. 415.

Kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

Art. 471.

Dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyté wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Art. 415 i art. 471 k.c.

STOSOWANIE PRAWA

ZOBOWIĄZANIA Z CZYNÓW NIEDOZWOLONYCH W DZIAŁALNOŚCI ADMINISTRACJI

ODPOWIEDZIALNOŚĆ DELIKTOWA

- Odpowiedzialność deliktowa władzy publicznej powstaje w chwili zaistnienia następujących przesłanek:
 - poniesiona szkoda obejmuje zarówno uszczerbek majątkowy (obejmuje stratę oraz utracony zysk), jak i uszczerbek niemajątkowy (uszczerbek w dobrach chronionych prawem);
 - szkoda wynikła z niezgodnego z prawem wykonywania władzy publicznej (zarówno działania, jak i zaniechania);
 - pomiędzy wykonywaniem władzy a szkodą musi istnieć adekwatny związek przyczynowy, zaś sama szkoda jest normalnym następstwem działania lub zaniechania władzy publicznej.
- (za: P. Stec (red.), M. Załucki (red.), Podstawy prawa cywilnego..., op., cit. s. 174)

STOSOWANIE PRAWA

STWIERDZENIE NIEWAŻNOŚCI DECYZJI

Art. 156. § 1. Organ administracji publicznej stwierdza nieważność decyzji, która:

- 1) wydana została z naruszeniem przepisów o właściwości;
- 2) wydana została bez podstawy prawnej lub z rażąco naruszeniem prawa;
- 3) dotyczy sprawy już poprzednio rozstrzygniętej inną decyzją ostateczną albo sprawy, którą załatwiono milcząco;
- 4) została skierowana do osoby niebędącej stroną w sprawie;
- 5) była niewykonalna w dniu jej wydania i jej niewykonalność ma charakter trwały;
- 6) w razie jej wykonania wywołalby czyn zagrożony karą;
- 7) zawiera wadę powodującą jej nieważność z mocy prawa.

STOSOWANIE PRAWA

ZOBOWIĄZANIA Z CZYNÓW NIEDOZWOLONYCH W DZIAŁALNOŚCI ADMINISTRACJI

ODPOWIEDZIALNOŚĆ NA GRUNCIE ART. 417¹ KC

Art. 417¹. § 1. Jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie aktu normatywnego, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu niezgodności tego aktu z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą.

§ 2. Jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Oznosi się to również do wypadku, gdy prawomocne orzeczenie lub ostateczna decyzja zostały wydane na podstawie aktu normatywnego niezgodnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą.

Art. 417¹ § 1-2 KC.

STOSOWANIE PRAWA

ZOBOWIĄZANIA Z CZYNÓW NIEDOZWOLONYCH W DZIAŁALNOŚCI ADMINISTRACJI

ODPOWIEDZIALNOŚĆ NA GRUNCIE ART. 417¹ KC

Art. 361. § 1. Zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła.

§ 2. W powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Art. 361 § 1-2 KC.